

SINTEZA OBSERVAȚIILOR
la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în
Comunicații pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte
mobile

Perioada de consultare pentru *proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații*, denumită în continuare ANCOM sau *Autoritatea, pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile*, publicate pe pagina de internet a ANCOM la data de 12 august 2019, a expirat la data de 11 septembrie 2019.

Proiectele supuse consultării au avut drept scop revizuirea nivelului tarifului maxim reglementat de terminare a apelurilor la puncte mobile, pe bază de analiză comparativă (benchmark), precum și analiza condițiilor legale în care ar fi posibilă instituirea unui regim diferit de cel reglementat pentru tariful serviciilor de terminare a apelurilor care provin din afara SEE.

Setul de proiecte supus consultării publice a cuprins următoarele documente:

a) Expunere de motive la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile (denumită în continuare *Expunerea de motive*);

b) Proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 47/48/49/50/2018 privind desemnarea societății „Orange România” – S.A. / „RCS & RDS” – S.A. / „Telekom Romania Mobile Communications” – S.A. / „Vodafone Romania” – S.A. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile la numere implementate în propria rețea publică de telefonie, cu modificările și completările ulterioare;

c) Proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 46/2018 privind desemnarea societății „Lycamobile” – S.R.L. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile la numere implementate în propria rețea publică de telefonie, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu dispozițiile art. 135 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011¹, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Pe parcursul perioadei de consultare publică, ANCOM a primit observații de la un număr de 6 respondenți, și anume: Orange România S.A., Telekom Romania Mobile Communications S.A., Net-Connect Communications S.R.L., Vodafone Romania S.A., RCS & RDS S.A. și Verizon Communications Inc.

Observațiile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare cu privire la *proiectele de măsuri pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile* se referă la următoarele aspecte:

¹Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare

I. Observații privind adoptarea unei măsuri de revizuire a nivelului tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile pe bază de benchmark (analiză comparativă) european

I.1 Un respondent consideră că măsura de reducere suplimentară a tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile este prematură și nejustificată, apreciind că o abordare adecvată condițiilor actuale de piață ar fi menținerea nivelului actual al tarifului până la adoptarea tarifului unic la nivel european.

De asemenea, respondentul consideră că este puțin probabil ca măsura să aibă un impact asupra consumatorilor sau concurenței, având în vedere termenul relativ scurt estimat pentru aplicarea tarifului propus de terminare a apelurilor la puncte mobile.

Totodată, respondentul consideră că măsura contravine nevoii de predictabilitate a operatorilor, având în vedere faptul că a fost inclusă în luna iulie în planul de acțiuni al ANCOM pentru 2019.

În ceea ce privește lipsa de predictabilitate a prezentei măsuri, ANCOM consideră că această afirmație nu este justificată, în condițiile în care ANCOM a anunțat public în cadrul Consiliului Consultativ din data de 6 martie 2018² faptul că va reevalua nivelul de 0,84 eurocenți/minut al tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile, la 12 luni de la intrarea sa în vigoare. Urmare a analizei efectuate după publicarea celui mai recent raport al Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, denumit în continuare OAREC, privind evoluția tarifelor de terminare a apelurilor la puncte mobile la nivel european valabile la data de 1 ianuarie 2019³, ANCOM a inclus în planul de acțiuni revizuit la iulie 2019 activitatea de revizuire a tarifelor serviciilor de terminare la puncte mobile a apelurilor pe bază de analiză comparativă (benchmark).

De asemenea, contextul care a condus la decizia de a nu mai dezvolta un nou model de calculație a costurilor pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile a fost prezentat pe larg în cadrul Expunerii de motive la prezentele proiecte de măsuri de reglementare, astfel încât propunerea ANCOM de revizuire a nivelului tarifului de terminare nu poate fi considerată prematură și nejustificată, în principal din perspectiva necesității ca tariful de terminare a apelurilor la puncte mobile să reflecte economiile de cost înregistrate la nivelul rețelelor operatorilor de telefonie mobilă ca urmare a evoluțiilor generate de dezvoltarea rapidă a tehnologiei 4G.

Totodată, având în vedere rezultatele finale ale modelelor de cost privind serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile ce au fost dezvoltate de Comisia Europeană, cu sprijinul consultantului său Axon Partners⁴, care indică nivelul costurilor eficiente ale furnizării serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în toate statele europene, inclusiv în România, considerăm că prezenta măsură este justificată inclusiv din perspectiva necesității de a evita o tranziție prea abruptă către nivelul tarifului de terminare unic european, cu posibile efecte negative la nivelul operatorilor de rețele mobile din România.

² <http://www.ancom.ro/formdata-5909-55-1585>

³ https://www.berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/8701-berec-report-on-termination-rates-at-the-european-level

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/finalisation-mobile-cost-model-roaming-and-delegated-act-single-eu-wide-mobile-voice-call>

I.2 Un respondent susține că analiza comparativă pe baza căreia ANCOM propune reducerea tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile prezintă o serie de neajunsuri, și anume: imposibilitatea verificării validității valorilor incluse în analiză, datele fiind confidențiale, utilizarea unei medii a tarifelor europene având în vedere deviația standard dintre valorile incluse în analiză, lipsa de comparabilitate și omogenitate a valorilor incluse în benchmark, subestimarea costurilor reale de furnizare a serviciilor de terminare în România și necesitatea unor ajustări vizând densitatea populației, mărimea pieței locale, gradul de urbanizare, costul forței de muncă, costul echipamentelor și nivelul taxelor.

În ceea ce privește afirmația respondentului privind faptul că valorile tarifelor de terminare incluse în analiza comparativă (benchmark) derulată de ANCOM nu pot fi verificate, precizăm că toate aceste valori au fost validate de Comisia Europeană în urma parcurgerii unor proceduri de consultare europeană; tarifele de terminare prezentate în Tabelul nr. I al Expunerii de motive reprezintă costurile eficiente ale prestării serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în fiecare din statele respective, fiind determinate pe baza unor modele de cost de tip BU LRIC pur ce respectă metodologia armonizată din Recomandarea Comisiei Europene nr. 2009/396/CE⁵. Prin urmare, chiar în condițiile în care modelele de cost individuale nu sunt publice, nu există nicio suspiciune că tarifele stabilite pe baza acestora nu ar reflecta costurile eficiente ale prestării serviciilor în statele respective.

În ceea ce privește relevanța utilizării unei valori medii, lipsa de comparabilitate și omogenitate, precum și faptul că există condiții locale care pot produce deviații de la valoarea medie la nivel european, precizăm că pot exista, la nivelul rețelelor din România, elemente care fie să reducă baza de cost, fie să o crească în raport cu valorile din alte state membre, demonstrând astfel chiar relevanța unei valori medii, atât timp cât aceste valori au fost obținute pe baza unor modele de cost ce respectă principiile armonizate din Recomandarea Comisiei Europene nr. 2009/396/CE. Mai mult, valoarea propusă reflectă tendința de scădere a costurilor incrementale de terminare la puncte mobile calculate pe baza unor modele de cost care includ noile tehnologii eficiente 4G.

Pe de altă parte, rezultatele modelului de cost recent finalizat de Comisia Europeană, cu sprijinul Axon Partners, vor fi utilizate ca bază pentru viitorul act de implementare a tarifului unic de terminare a apelurilor la puncte mobile, ce va intra în vigoare cel mai târziu la data de 31 decembrie 2020.

Așadar, ANCOM consideră că nu există riscul ca valoarea propusă să fie subestimată în raport cu costurile incrementale eficiente ale prestării serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile din România.

⁵ Recomandarea 2009/396/CE cu privire la reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor telefonice în rețele fixe și în rețele mobile în UE

I.3 Un respondent salută măsura propusă de ANCOM privind reducerea tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile, dar susține că aceasta este insuficientă, având în vedere faptul că se va aplica începând cu 1 ianuarie 2020 iar valoarea propusă de ANCOM este determinată pe baza tarifelor la nivel european valabile la 1 ianuarie 2019. Astfel, respondentul propune o valoare a tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile de 0,72 eurocenți/minut, calculată prin ajustarea valorii propuse de ANCOM cu valoarea reducerii semestriale a tarifului mediu la nivel european din ultimii ani.

Așa cum am precizat în Expunerea de motive, ANCOM a determinat valoarea propusă în proiectele de decizie pe baza mediei tarifelor pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în statele membre ale Uniunii Europene al căror tarif este determinat pe baza unui model de cost de tip LRIC pur dezvoltat cu respectarea metodologiei armonizate la nivel european prevăzută în Recomandarea 2009/396/CE, metodologie utilizată și pentru stabilirea tarifelor de terminare în vigoare, pentru care Comisia Europeană nu a avut observații după examinarea măsurii propuse de ANCOM.

În ceea ce privește solicitarea de a ajusta valoarea propusă a tarifului de terminare pe baza tendinței de reducere a mediei europene din ultimii ani, ANCOM consideră că o astfel de abordare nu este justificată, întrucât:

În primul rând, reducerile graduale la nivelul mediei europene în ultimii ani au fost rezultatul dezvoltării de noi modele de cost LRIC pur de către statele membre înainte de adoptarea prevederilor art. 75 din Directiva (UE) 2018/1972⁶ care vizează instituirea, până cel târziu la data de 31 decembrie 2020, a unor tarife maxime de terminare a apelurilor la puncte mobile unice la nivelul Uniunii Europene. Directiva a fost adoptată în luna decembrie 2018 astfel că, în aceste condiții, este puțin probabil ca autoritățile de reglementare din statele membre să se mai angajeze în dezvoltarea unor noi modele de cost după această dată și până la intrarea în vigoare a tarifului unic de terminare a apelurilor la puncte mobile la nivel european.

De altfel, din informațiile aflate la dispoziția ANCOM⁷, atât media la nivel european cât și media tarifelor de terminare determinate pe baza unor modele de cost de tip LRIC pur valabile la 1 iulie 2019 se mențin la un nivel similar celui valabil la 1 ianuarie 2019, astfel că nu sunt justificate ajustări suplimentare.

II. Observații privind analiza condițiilor legale în care ar fi posibilă instituirea unui regim diferit de cel reglementat pentru tariful serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile care provin din afara SEE

II.1 Trei respondenți critică propunerea ANCOM de a limita instituirea unui regim diferit decât cel reglementat de tariful serviciilor de terminare în rețele de telefonie din România pentru apelurile care provin din state din afara SEE, în timp ce un alt respondent apreciază drept corectă și pertinentă analiza condițiilor legale în care ar fi posibilă instituirea unui regim diferit de cel reglementat pentru tariful serviciilor de terminare a apelurilor care provin din afara SEE realizată de ANCOM.

ANCOM a prezentat pe larg, în cuprinsul Expunerii de motive, argumentele care au stat la baza propunerii de a nu aplica o reglementare diferită a tarifelor de terminare pentru apelurile originare în statele din afara SEE, față de apelurile provenite din state din SEE, dacă

⁶ Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice

⁷ Raportări preliminare ale autorităților naționale de reglementare către OAREC.

angajamentele internaționale ale României sunt concrete și precise în acest sens. Întrucât nu au fost aduse argumente suplimentare de către respondenți, care să contrazică argumentelor privind barierele legale identificate de ANCOM, respondenții prezentând doar comparații cu deciziile autorităților de reglementare din alte state membre, fără a analiza fundamentul deciziilor respective, ANCOM își menține punctul de vedere exprimat.

Cu toate acestea, ANCOM ține să aducă unele precizări față de circumstanța lipsei formulării de obiecții din partea Comisiei Europene la măsurile propuse de alte autorități de reglementare de a exclude de la aplicarea tarifelor de terminare reglementate apelurile provenite din state din afara SEE, circumstanță adusă ca argument pentru adoptarea de către ANCOM a unei măsuri similare.

Intervenția Comisiei Europene asupra măsurilor autorităților de reglementare de identificare a piețelor relevante sau de impunere, modificare ori retragere de obligații specifice pe piețele relevante din sectorul comunicațiilor electronice se realizează în conformitate cu prevederile art. 7 și 7a din Directiva 2002/21/CE⁸. Potrivit prevederilor menționate Comisia Europeană intervine atunci când apreciază că măsurile propuse de autoritățile de reglementare ar crea o barieră în calea pieței unice sau dacă are rezerve serioase în ceea ce privește compatibilitatea măsurilor propuse cu dreptul Uniunii Europene. Așa fiind, Comisia Europeană urmărește obiective bine definite în cadrul acestor proceduri, obiective relevante pentru dreptul Uniunii Europene, neefectuând o analiză din perspectiva dreptului intern al unui stat sau a dreptului internațional a măsurilor propuse de o anumită autoritate de reglementare.

În aceste condiții lipsa de obiecții din partea Comisiei Europene, în contextul procedurilor prevăzute la art. 7 și 7a din Directiva 2002/21/CE, la măsura de excludere de la aplicarea tarifelor de terminare reglementate a apelurilor provenite din state din afara SEE înseamnă doar că o asemenea măsură nu creează o barieră în calea pieței unice și că nu prezintă probleme de compatibilitate cu dreptul Uniunii Europene. Subliniem că ANCOM nu a susținut niciodată contrariul. Măsura de excludere de la aplicarea tarifelor de terminare reglementate a apelurilor provenite cel puțin din anumite state din afara SEE este posibil să încalce anumite angajamente internaționale ale României, iar nu dreptul Uniunii Europene.

În ceea ce privește cazul Germaniei, a cărei reglementare din 2013 a fost propusă ca model de inspirație pentru ANCOM, este ignorat faptul că apelurile către Turcia reprezintă o piață semnificativă pentru operatorii germani, întrucât 3-5% din populația Germaniei are cetățenie sau descendență turcă. În acest caz, cel mai probabil operatorii mobili au acorduri de interconectare directă cu operatori din Turcia, aspecte nereplicabile în cazul operatorilor mobili din România, conform informațiilor ANCOM. Mai mult decât atât, potrivit informațiilor disponibile în baza de date de Organizației Mondiale a Comerțului, denumit în continuare OMC, Turcia nu și-a asumat obligațiile de interconectare din Protocolului 4 la Acordul general pentru comerțul cu servicii, parte a Acordului de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, denumit în continuare Reference Paper.

În ceea ce privește impactul semnificativ asupra tarifelor plătite de utilizatorii finali, ANCOM a constatat, pe de o parte, faptul că destinații în care tarifele de terminare sunt semnificativ mai mici decât în România (de exemplu, SUA și Canada) nu se bucură de tarife cu amănuntul mai mici decât tarifele pentru apeluri internaționale către Europa, iar, pe de altă parte, faptul că tarifele cu amănuntul pentru apeluri către state din afara SEE sunt semnificativ mai mari decât tarifele de terminare plătite pentru respectivele destinații, și sunt, în general, incluse într-

⁸ Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, cu modificările și completările ulterioare

un grup de țări (Europa, Europa non-SEE, restul lumii etc.). În unele cazuri, am constatat chiar faptul că state din afara SEE cu care se înregistrează flux negativ de plăți (Moldova, Serbia, Ucraina, Turcia) au fost incluse în aceeași categorie tarifară cu statele membre UE.

Extraopțiuni

Apeluri internaționale
Tarife standard
Roaming

Tarife Standard

Serviciul „Internațional” este cel care te ajută să îți legătura cu familia și prietenii tăi din afara României. Abonații Vodafone pot vorbi oricând și oricât cu persoane din străinătate, bucurându-se de tarife avantajoase, ce variază în funcție de destinația apelată.

Tarifele standard pentru convorbiri internaționale sunt:

	Europa - Rețele Vodafone	Europa - Rețele fixe	Europa - Alte rețele mobile	Israel, SUA, Canada, Hawaii	Restul lumii	Sateliti - Thuraya, Iridium, Emsat, Inmarsat, Globalstar, AeroMobile
Apel	0,23€ / minut (TVA inclus)	0,23€ / minut (TVA inclus)	0,23€ / minut (TVA inclus)	0,357€ / minut	0,774€ / minut	2,618€ / minut
SMS	SMS (SEE): 0,0714€ / SMS (fără TVA)			SMS (non-SEE) 0,142€ / SMS (fără TVA)		

Tarifele sunt exprimate în Euro și conțin TVA.

Minutele naționale incluse în abonament pot fi folosite și pentru apeluri internaționale către rețelele fixe din Austria, Belgia, Cipru, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, Spania, Suedia, Marea Britanie (fără Irlanda de Nord), Vatican și rețelele fixe și mobile din SUA și Canada, cu excepția destinațiilor speciale și premium. Pentru detalii despre destinații internaționale speciale și premium consultă secțiunea „Bine de știut”. al meu

Verifică mai jos din ce zonă de tarificare face parte numărul pe care vrei să-l apelezi. Introdu numărul de telefon așa cum îl tastezi pe telefon – codul de acces internațional 00, urmat de prefixul țării și numărul de telefon (exemplu: 0034676000000).

Numărul tău

Număr destinatar

Trimite

Este posibil ca împărțirea pe zone și tarifele mai sus menționate să nu fie aplicabile în cazul în care numărul internațional apelat a fost portat în altă rețea. Tarifele returnate nu includ TVA.

Bine de știut

- Minutele incluse în abonamente nu se pot folosi pentru apeluri către destinații internaționale speciale sau premium. Consultă [aici](#) lista de prefixe și tarifele la care apelurile către acestea vor fi taxate. Ne rezervăm dreptul de a modifica listele de destinații internaționale în funcție de acordurile cu partenerii internaționali agreeți.
- Consultă [aici](#) lista de destinații internaționale neapelabile din rețeaua Vodafone.
- Țările europene incluse în zonele de tarificare (Europa - rețele Vodafone, rețele fixe și alte rețele mobile): Anglia, Albania, Andora, Austria, Belarus, Belgia, Bosnia, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Danemarca, Elveția, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Gibraltar, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Lichtenstein, Lituania, Luxemburg, Macedonia, Malta, Moldova, Monaco, Muntenegru, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Rusia, San Marino, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Ucraina și Vatican.

Nu în ultimul rând, se constată la nivelul statelor membre care au permis tarificarea diferențiată o creștere a numărului de litigii aflate pe rolul autorităților de reglementare ca urmare a creșterii apelurilor frauduloase (din cauza schimbării identității apelantului pentru a “beneficia” de tarife diferențiate în afara SEE).

Informații în legătură cu acceptarea sau nu de către un stat a Reference Paper se pot obține din baza de date a OMC, disponibilă la următoarea adresă: <http://i-tip.wto.org/services/default.aspx>. Căutarea se realizează după cum urmează: GATS – De selectat statul (Members) + 2 - COMMUNICATION SERVICES (Sectors) – Search – WTO Documents (dreapta sus) – Go to documents (o dată pentru Original, iar apoi și pentru Consolidated, fiind posibil ca Reference Paper să se fi semnat mai târziu decât angajamentul principal) – Se accesează apoi documentul/documentele (dacă există Reference Paper este de obicei pe la ultimele pagini, iar de acolo se verifică dacă există obligațiile privind interconectarea; există state, precum Turcia, care și-au asumat Reference Paper-ul fără obligațiile pe interconectare).

O listă neexhaustivă de state care nu au acceptat Reference Paper în întregime este disponibilă în continuare:

Algeria
Azerbaidjan
Bangladesh
Belarus
Bosnia-Herțegovina
Brazilia
Congo (RD)
Emiratele Arabe Unite
Etiopia
India
Irak
Iran
Nigeria
Pakistan
Qatar
Serbia
Siria
Thailanda
Turcia

II. Alte observații

Un respondent susține că ANCOM ar trebui să propună o măsură similară de reglementare a tarifului de terminare a apelurilor la puncte fixe.

ANCOM precizează că tarifele de terminare a apelurilor la puncte fixe nu fac obiectul prezentei măsuri de reglementare și reamintește faptul că și tarifele de terminare la puncte fixe vor fi revizuite, acțiunea fiind inclusă în Planul de acțiuni al ANCOM⁹.

⁹ http://www.ancom.ro/uploads/links_files/Plan_actiuni_ANCOM_2019_actualizat_iulie.pdf